

**กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการ ตามวิธีการเรียนรู้ใหม่
หลังวิกฤตโควิด – 19 ของ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3**

**The administrative strategy of learning academic for the new
learning after the critical of Covid-19 in the extra-large school
in The Chiang Mai Primary Educational Service Area 3**

วันที่รับบทความ: 9 เม.ย. 66

วันที่แก้ไขบทความ: 27 พ.ย. 66

วันที่ตอบรับ: 28 ธ.ค. 66

อังคณา ไชยวงศ์¹

Anugkana Chaiwong¹

หาญศึก เล็บครุฑ²

Hansuek Lebkrute²

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว³

Somkiet Tunkaew³

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 2) หากกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน

---

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2566)

¹ Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2023)

² อาจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)

² Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor).

³ อาจารย์ ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)

³ Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor).

ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 100 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการโรงเรียน วิชาการสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบบันทึกสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

1) สภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ 1) มีระบบการบริหารจัดการงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 3) ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้นำทางด้านวิชาการและมีทักษะการใช้เทคโนโลยี 4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างโรงเรียนและชุมชน

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการ วิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

Abstract

The purposes of the study were 1) to study the administrative condition of academic learning for the new normal learning after the critical of Covid-19 2) to find the strategy of academic learning for the new normal learning after the critical of covid-19 The target groups were the school's director, the school's deputy, teachers and educational personnels from the extra-large school in The Chiang Mai Primary Educational Service Area 3, totally 100 persons. Then, the target groups who gave the information were the school's director, the school's deputy of academic, the school boards, the academic learning manager, the head of academic learning of class, the readers of learning subject groups, and the school supervisor from the extra-large school in The Chiang Mai Primary Educational Service Area 3, totally 20 persons. The research tools were the questionnaires and the groups recording. The statistic was analyzed information in terms of mean values standard deviation and content analysis found that.

1) The administrative condition of academic learning for the new normal learning after the critical of Covid-19 in the extra-large school in The Chiang Mai Primary Educational Service Area 3 was in the great level. When considering in each aspects found that the highest average was the teaching learning management and researching for developing quality of education management. And, the least average was the developing curriculums, it was in great in order.

2) The strategy condition of learning academic for the new learning after the critical of Covid-19 in the extra-large school in The Chiang Mai Primary Educational Service Area 3 consisted with 5 strategies. 1) The efficacy of academic management by technology. 2) Developing the structure of academic administration to improve student's quality for new normal learning after the critical of Covid-19. 3) The encouragement and developing the teachers to be the academic readers and having the technology skill. 4) The promoting how to use technology for learning management with using student's center methodology. And 5 the

developing the information technology for making the professional learning community of academic between the school and community.

Keywords: Strategy, Academic Administration of Education, The New Learning After the Critical of Covid-19, Extra-Large School

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค “COVID 19” ส่งผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนทั่วโลก ผู้นำประเทศต่างก็เฟ้นหามาตรการรับมือการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ถูกนำมาใช้เพื่อสกัดกั้นการแพร่ของโรคโควิด-19 จนนำไปสู่การ Lockdown นักเรียนนักศึกษาต้องเรียนอยู่ที่บ้านโดยการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านเครื่องมือหรือโปรแกรม Video conference ในแบบต่างๆ ตัวอย่างเช่น (Zoom, Skype, Google Hangouts, Microsoft Teams เป็นต้น) ถึงแม้ว่าการเรียนออนไลน์มีบทบาทมากขึ้นแต่ก็มีอีกกล่าวได้ว่า การเรียนออนไลน์จะกลายเป็นวิถีใหม่ (New Normal) โดยยกเลิกการเรียนในสถานที่กำหนด (On Site) หันมาเรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ต (On line) เพิ่มรูปแบบ ซึ่งข้อนี้ก็จะไม่ใช่ทั้งหมด เพราะขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมหรือประเทศนั้นๆ ด้วย (วิไลโรจน์ คำมัน, 2564) การศึกษาไทย ในยุค New Normal ก็ต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเช่นกัน เพราะจากการระบาดของ COVID-19 ที่ส่งผลกระทบทำให้ทั้งนักเรียน นักศึกษา และ ครูผู้สอนต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้หลักสูตรยังคงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่ขาดตอน จัดการให้การเรียนการสอนสามารถเข้าถึงเด็กนักเรียนทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นระบบอินเทอร์เน็ตที่ต้องมีความเสถียร ระบบถ่ายทอด ผ่านทีวี อุปกรณ์เทคโนโลยีในชุมชนที่ขาดแคลน การจัดการเรียน พร้อมทั้งความสามารถในการสอนออนไลน์ของครูผู้สอนเอง เป็นโจทย์สำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้และควรได้รับการ แต่เมื่อนักเรียนต้องเข้าเรียนในระบบออนไลน์ทำให้เด็กนักเรียนหลายคนคุ้นเคยกับการเรียนรู้ผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ สิ่งนี้ช่วยให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนออนไลน์และยังฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการจัดการเวลาและการศึกษาเองที่บ้าน การเรียนใน

ยุควิถีใหม่บทบาทที่สำคัญของครูที่เป็นผู้สอน โดยการให้ความรู้อย่างเดียวยังต้องเปลี่ยนแปลงไป เพราะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลเกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนมีประสบการณ์ (พระพรหมพิริยะ ถาวโร, 2564)

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศจึงมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา การศึกษามาอย่างต่อเนื่องโดยในปีงบประมาณพ.ศ. 2564 ถึงพ.ศ. 2565 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่วิถีคุณภาพใน 4 ด้านได้แก่ ความปลอดภัย โอกาส คุณภาพและประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการต่อยอดพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นวิถีอนาคตวิถีคุณภาพจึงกำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566 ดังนี้ นโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566 ด้านความปลอดภัย

- 1) สร้างภูมิคุ้มกันการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ New normal และวิถีวิถีปกติใหม่ Next normal ด้านประสิทธิภาพ
- 1) นำเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดการ ฐานข้อมูลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ของ ผู้เรียน
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพใช้พื้นที่เป็นฐานใช้นวัตกรรมใน การขับเคลื่อนการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันและแสวงหาการมีส่วนร่วม ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และ
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและปรับกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับวิถีใหม่และวิถีปกติต่อไป และ

จุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566

- 1) เร่งแก้ปัญหากลุ่มผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 โดยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาฟื้นฟูภาวะทอดทิ้งทางการเรียนรู้ Learning Loss Recovery ให้กับผู้เรียนทุกระดับรวมทั้งลดความเครียดและสุขภาพจิตของผู้เรียน
- 2) มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

โรงเรียนบ้านอรุโณทัยซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ต้องจัดการเรียนการสอนตามวิธีการเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในรูปแบบ On Line On Demand และ On Hand ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ผู้เรียนยังไม่คุ้นชินจึงทำให้การเรียนรู้ทางด้านวิชาการและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้และส่งผลกระทบต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนภายหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะการนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการบริหารจัดการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ของโรงเรียนบ้านอรุโณทัย ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 และเพื่อให้การบริหารจัดการด้านงานวิชาการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2566) ผู้วิจัยจึงหากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3
2. เพื่อหากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

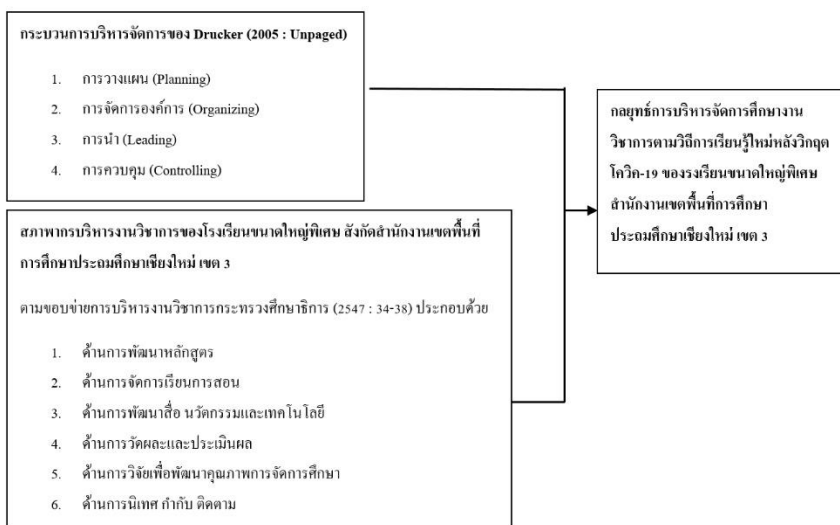
1.1 สภาพการบริหารจัดการงานวิชาการจากกลุ่มงานวิชาการ 6 ด้านตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการกระทรวงศึกษาธิการที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และ 6) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

1.2 การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด -19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และ 6) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยใช้กระบวนการบริหารงานวิชาการ POLC ของ Drucker (2005 : Unpagged) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling)

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการโรงเรียน วิชาการสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารการศึกษา

จันทราณี สงวนนาม (2545, น. 13) วิเชียร วิทษอุดม (2550, น. 10) และกู๊ด (Goo. 1973, p. 14) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา จึงสรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของกลุ่มเด็กเยาวชน หรือผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม ความความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้อง เหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

ได้มีนักวิชาการ ได้แก่ ครรชิต มัลย์วงศ์ (ออนไลน์, 2557) บุญรัตน์ โตทอง (ม.ป.ป., น. 2) และประรัชญา เวสารัชช์ (2554, น. 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา จึงสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นงานที่บุคคลและหน่วยงานต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงาน มีรูปแบบ แบบแผนขั้นตอน กติกาและวิธีการในการดำเนินงาน มีทรัพยากรสนับสนุน ผู้บริหาร การศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีความเข้าใจงานด้านการศึกษา จะสามารถทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังนั้นบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

อำภา บุญช่วย (2537, น. 2) ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550, น. 3) และ กมล ภู่งประเสริฐ (2545, น. 6) ได้ให้นิยามความหมายของการบริหารงานวิชาการ จึงสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมต่างๆ การดำเนินงานทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

ในขณะเดียวกัน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550, น. 26) อำภา บุญช่วย (2537, น. 1) และปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, น. 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ จึงสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญหลักและเป็นภาระกิจหลักในการบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ การจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่และสถานศึกษาจะได้รับมาตรฐานหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการศึกษาหลังวิกฤตโควิด-19

นักวิชาการได้ให้ความสนใจกับการบริหารจัดการศึกษาหลังวิกฤตโควิด-19 เมื่อการศึกษาที่ต้องพลิกโฉมไปเป็น วีระบุทธร กาญจนชูฉัตร (2563) วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2563) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ (New Normal) จึงสรุปได้ว่า การบริหารการจัดการศึกษาด้านงานวิชาการที่สอดคล้องกับความปกติใหม่ (New Normal) ควรคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาในการการจัดการศึกษาที่

มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และมีความท้าทายมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นรูปแบบของการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนจากระบบเดิมไปสู่ระบบการเรียนที่สนับสนุนศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนเฉพาะบุคคลมากขึ้น ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการสอนที่หลากหลายตามบริบทในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้กับผู้เรียน สร้างความเข้าใจทั้งกับผู้เรียนและผู้ปกครองในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ควรมีการออกแบบหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นไม่แข็งหลักสูตรที่เหมือนตดเลื้อยขนาดเดียวใส่ได้ทุกคน แต่ให้ผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตรและมีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย

แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการงานวิชาการเพื่อส่งเสริมงานวิชาการหลังสถานการณ์เรียนรู้ที่ถดถอย

นางสาวตรีสุข เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายจัดงาน MOE Mini Hackathon 2022 เพื่อค้นหาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา Learning Loss ที่สามารถนำไปขยายผลการทำงานร่วมกันในอนาคต โดยใช้วิธีการ Hackathon เป้าหมายเพื่อค้นหาหรือสร้างสรรค์นวัตกรรมในการแก้ไขปัญหา Learning Loss ที่สามารถนำไปขยายผลการทำ งานร่วมกันในอนาคต ผลผลิต (Output) นวัตกรรมที่แก้ไขปัญหา Learning Loss ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และสามารถนำไปขยายผลหรือต่อยอดได้ในวงกว้าง ผลลัพธ์ (Outcome) (1) เกิดกระบวนการทำงานร่วมกับ Stakeholder (2) ร่วมกันสนับสนุนและขยายไอเดียที่น่าสนใจ (3) สร้างความเข้าใจในองค์ความรู้เรื่อง Learning Loss (4) เกิดการส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานในการสร้างนวัตกรรม (สำนักคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ (Active learning) แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active) ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองด้วยความตื่นตัวนี้ควรเป็นไปทั้งทางร่างกาย (Physically Active) ทางความคิดและสติปัญญา (Intellectually Active) ทางอารมณ์และจิตใจ (Emotionally Active) และทางสังคม (Socially Active) การเรียนรู้ที่มีความตื่นตัว

ทั้ง 5 ด้านดังกล่าวจะส่งผลให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดี ดังนั้นกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก็คือการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มตัว ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร, 2564)

แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความพร้อมด้วยเทคนิค SWOT

Dan Shewan (2022) Skye Schooley (2022) และ WILL KENTON (2023) ได้ความหมายของการ SWOT Analysis สรุปได้ว่าเป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถทำให้องค์กรทราบถึงสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจและยอมรับสภาพต่างๆ ขององค์กรมากขึ้นและสามารถนำไปสู่การเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรตามสถานการณ์ในอนาคต

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) วิธีการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน และคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 97 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ใช้เกณฑ์การแปลผลในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณภาพการประเมินใช้เกณฑ์การตีค่านำหนักตามเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 -4.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 -3.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 -2.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบตาราง

ประกอบการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 การหากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าสายชั้น 7 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 9 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และศึกษานิเทศก์ประจำเขตรับผิดชอบ 1 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยนำข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการประชุมระดมสมอง เป็นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ที่ผู้ศึกษาได้คัดเลือกประเด็นปัญหา รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญนำเสนอกลยุทธ์ร่วมกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ คู่มือแบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการประชุมระดมสมอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการประชุมระดมสมองสรุปแยกประเด็นจากการสนทนากลุ่มเขียนเป็นความ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ราชดำเนิน

ตารางที่ 1 สภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 รายด้าน

การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19	☐	☐	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.12	.66	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.24	.56	มาก
3. ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.14	.61	มาก
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.14	.61	มาก
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	4.24	.64	มาก
6. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม	4.18	.56	มาก
ภาพรวม	4.17	.61	มาก

2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 รายข้อ

ตารางที่ 2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประเด็นปัญหารายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน

รายการ	☐	☐	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร			
1.โรงเรียนมีการจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับคณะครูและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับการจัดการศึกษา	4.00	.94	มาก

รายการ	☐	☐	ระดับความคิดเห็น
ในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) หลังวิกฤต โควิด-19			
2.ด้านการจัดการเรียนการสอน			
1. โรงเรียนมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย ของโรงเรียนและวางแผน การดำเนินการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนภายหลังวิกฤตโควิด- 19 เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ของโรงเรียนในทุกช่วงชั้น	4.08	.86	มาก
3.ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี			
1. โรงเรียนมีการปรับปรุงระบบสารสนเทศ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	3.98	.85	มาก
4.ด้านการวัดผลและประเมินผล			
1. โรงเรียนมีการวางแผน ดำเนินการวัดผลและ ประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้อง สถานการณ์ปัจจุบันอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	3.93	.84	มาก
5.ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจั ดการศึกษา			
1. โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการดำเนิน งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	4.04	.81	มาก
2. โรงเรียนมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและ จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษา	4.04	.81	มาก

รายการ	☐	☐	ระดับความคิดเห็น
6.ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม			
1. โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ในบทบาทและความสำคัญของการนิเทศ รวมถึงประโยชน์ และคุณค่าของการนิเทศ การศึกษาเพื่อสร้างแนวคิด และเป้าหมาย ร่วมกันในการดำเนินงาน	4.06	.78	มาก

2. กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิถีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิถีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผู้ศึกษาใช้วิธีการการประชมระดมสมอง (Brainstorming) โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองแบบเจาะจง(Purposive Sampling) ใช้กระบวนการวางแผนกลยุทธ์จากการวิเคราะห์สภาพองค์กรทางการศึกษาด้านงานวิชาการ (SWOT Analysis) จากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors) และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors) โดยใช้กระบวนการบริหาร POLC ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) P – Planning การวางแผน 2) O – Organizing การจัดการองค์กร 3) L – Leading การนำเป็นผู้นำ 4) C – Controlling การควบคุม ผลการศึกษาสรุปว่า

กลยุทธ์ที่ 1 มีระบบการบริหารจัดการงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ

1.1 ดำเนินการวางแผนสำรวจความพร้อมและสร้างความเข้าใจให้กับ
ผู้ปกครองและนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 สร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อการดำเนินการวางแผน
การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการ

1.3 ให้การสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการ
เพื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์การเรียนรู้

1.4 มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและสรุปรายงานผล
การบริหารจัดการงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ตามวิถีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19

2.1 ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 จัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการตามความถนัดและความเหมาะสม
ของบทบาทและหน้าที่ของบุคลากร สร้างความเข้าใจและแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ตาม
ภาระงานของบุคลากร

2.3 สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดโครงสร้างการ
บริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรใน
การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการ

2.4 วางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลคุณภาพผู้เรียน
สรุปรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้นำทางด้าน
วิชาการและมีทักษะการใช้เทคโนโลยี

3.1 พัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีภาวะผู้นำด้านวิชาการ

3.2 จัดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานตามความถนัดและความ
เหมาะสมของบทบาทและหน้าที่

3.3 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีภาวะผู้นำด้านวิชาการ

3.4 รายงานผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานวิชาการของครูและ
บุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.1 ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 จัดช่องทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ด้านงานวิชาการทั้งระบบ ออนไลน์และออฟไลน์

4.3 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.4 ส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตามในการการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อสนับสนุนการศึกษา

5.1 วางแผนและกำหนดรูปแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านงาน วิชาการ

5.2 กำหนดผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านงานวิชาการให้ ชัดเจน

5.3 พัฒนา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมการอบรม

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3

ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่ หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และด้าน

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะว่าจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่ผ่านมามีทำให้โรงเรียนบ้านอรุโณทัยขาดการรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับพลันทำให้เกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ดังนั้นทางโรงเรียนเรียนควรมีการวางแผนและการจัดการองค์กรที่เป็นระบบ โดยสร้างความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ตรงกันผ่านช่องทางออนไลน์โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการด้านงานวิชาการ โรงเรียนควรมีการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำด้านวิชาการให้แก่ผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ (เบญจวรรณ เรืองศรี, 2564) ได้กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนหลังโควิด-19 จะมี 4 รูปแบบ ที่สอดคล้องกับ New normal ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมรวมถึงความเหมาะสมกับขนาดของแต่ละโรงเรียน ได้แก่ 1) การเรียนผ่านระบบออนไลน์ 100% เหมาะกับโรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านระบบการเรียนการสอนและหลักสูตรสำหรับการเรียนผ่านระบบออนไลน์ 2) การเรียนในห้องเรียน เหมาะสำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนไม่มาก 3) การเรียนแบบผสมผสานออนไลน์และออฟไลน์ เหมาะสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมาก และไม่มีประสบการณ์จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์มาก่อน และ 4) การเรียน Home School คาดว่าการเรียนการสอนในรูปแบบนี้จะเพิ่มขึ้นในประเทศไทย

2. การหากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3

กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการตามวิธีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 โดยใช้กระบวนการบริหาร POLC พบว่า

กลยุทธ์ที่ 1 มีระบบการบริหารจัดการงานวิชาการด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ

โรงเรียนควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการงานวิชาการ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ในการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษางานวิชาการ สื่อการเรียนรู้ อุปกรณ์การเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการติดประกาศ เว็บไซต์ และระบบออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับ (รัชนก มีชูชัน, 2565) ได้เสนอแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ในด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรพัฒนาระบบงานบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดการเครื่องมือ อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ การเชื่อมโยงเครือข่าย กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามวิถีการเรียนรู้ใหม่หลังวิกฤตโควิด-19

โรงเรียนควรจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการตามความถนัดและความเหมาะสมของบทบาทและหน้าที่ของบุคลากร สร้างความเข้าใจและแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ตามภาระงานของบุคลากร และปรับปรุงเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มช่องทางการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ (รัชนก มีชูชัน, 2565) ที่ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การพัฒนาระบบการเรียนรู้ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ช่วยในการเก็บข้อมูล

จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สะดวกและสามารถปรับแก้ได้ตามสถานการณ์ มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านหลักสูตรระหว่างสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้นำทางด้านวิชาการและมีทักษะการใช้เทคโนโลยี

โรงเรียนควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีภาวะผู้นำด้านวิชาการ มีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมการอบรมเพิ่มความรู้อะกาศและทักษะด้านดิจิทัลทั้งการเข้าร่วมการอบรมและการอบรมหลักสูตรออนไลน์ เพื่อส่งเสริมงานวิชาการให้มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานและทักษะการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (ไอยรา เลาะหมื่น และ ขนิษฐา สาสีหมัด, 2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับครู ดังนี้ 1) ผู้เรียนรู้อยู่เสมอคือ ครูที่ศึกษา/ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาครูศึกษา/ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ และครูศึกษา/ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยสอนอยู่เสมอ 2) นักสื่อสารที่ดีคือ ครูถ่ายทอดความรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับ แนะนำ/เสนอแนะแก่นักเรียนและเพื่อนครู และครูที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 3) ผู้ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงคือ ครูที่สร้างการเปลี่ยนแปลง และครูที่ปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นนี้

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และแนวทางให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อบริบทของสถานศึกษาทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ (สมชาย ศรีสุข, 2565) ได้เสนอประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาระบบและกลไกการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

บรรลุดตามมาตรฐานการเรียนรู้ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ บรรลุดตามมาตรฐานการเรียนรู้ และ 2) เสริมสร้างกลไก การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อสนับสนุนการศึกษา

โรงเรียนควรมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาด้านงานวิชาการ สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อสนับสนุนการศึกษาตามวิถีการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ (เกรียงไกร โนชัย, 2566) ได้ให้แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ดังนี้ การวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ ควรมีการกำหนดพันธกิจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำหลักสูตรในงานด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับคณะครูและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาดมนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) หลังวิกฤตโควิด-19 และมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อวางแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายหลังวิกฤตโควิด-19

2. สถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาคั้งนี้เป็นข้อมูล เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดมนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) หลังวิกฤตโควิด-19

3. สถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาคั้งนี้เป็นข้อมูล เพื่อวางแผน ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้

สอดคล้องสถานการณ์ปัจจุบันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีช่วยในการประเมินการเรียนการสอนภายหลังสถานการณ์วิกฤตโควิด-19

รายการอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.
- เกรียงไกร โนชัย. (2566). *แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชาท)*. (การศึกษานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). *เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html.
- จันทราณี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญรัตน์ โตทอง. (2537). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ.
- เบญจวรรณ เรืองศรี. (2564). *การจัดการเรียนการสอนในยุคNewNormalCovid-19โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ On site*. วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 11(2), 29.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ
- พระพรหมพิริยะ ถาวโร (มาลัยรักษ์). (2564). *คู่มืออาชีพกับการศึกษาไทยยุคสังคม New normal*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565. เข้าถึงได้จาก [https://lpm.mcu.ac.th/mculpn/wp-content/uploads/2021/03/A-002 พระพรหมพิริยะ ถาวโร \(มาลัยรักษ์\)-1-11.pdf](https://lpm.mcu.ac.th/mculpn/wp-content/uploads/2021/03/A-002 พระพรหมพิริยะ ถาวโร (มาลัยรักษ์)-1-11.pdf).

- พระพรหมพิริยะ ถาวโร (มัลย์รักษ์). (2565). *ครูมืออาชีพ จำเป็นแค่ไหนกับสังคมไทย ในยุค Post-covid*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.salika.co/2022/01/12/professional-teacher-in-post-covid-era>.
- ภาวดี ธารศรีสุทธิ. (2550). *การจัดการและการบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัชกร มีชูชัน และ สมใจ สืบเสาะ. (2565). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลในสถานศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. 10(2).
- เรื่องจรรยาบรรณ เรื่องจรรยาบรรณ ขาเป็น. (2552). *หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการบริหารงาน วิชาการ*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.kroobannok.com/blog/24395>.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล. (2563). *New normal ทางการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิเชียร วิทญ์อุดม. (2550). *การพัฒนางานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บริษัท วิชาการพิมพ์ จำกัด.
- วิไลภรณ์ คำมั่น และสำราญ มีแจ้ง. (2564). การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal วิถีชีวิตใหม่ ความท้าทาย ของครูไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม* 15(3), 13-14.
- วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร (2563). *เศรษฐกิจสามสี – เศรษฐกิจแห่งอนาคต*. กรุงเทพฯ: bookscape
- สมใจ สืบเสาะ และ รัชกร มีชูชัน. (2565). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลในสถานศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. 10(2), 9.
- สมชาย ศรีสุข. (2565). กลยุทธ์การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. *วารสารวิจัยพัฒนาศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 365.

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2550). *นักบริหารการศึกษามหาชนระดับสูง รุ่นที่ 2*.

กรุงเทพฯ: ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2566). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570*. เชียงใหม่: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *ถอดบทเรียนการแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ Learning Loss*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565. เข้าถึงได้จาก https://academic.obec.go.th/web/images/document/1677744507_d_1.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.obec.go.th>

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร. (2564). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จังหวัดกำแพงเพชร*. กำแพงเพชร: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร. สำราญ มีแจ้ง วิโลรณ์ คำมั่น. (2564). การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal วิถีชีวิตใหม่ ความท้าทายของครูไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8.

อนุศักดิ์ เกตุศิริ และอริ หลวงนา ยุวดี คุณสม. (2556). รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีประสิทธิผล. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 9(3), 207.

อาลิษา วิเศษกาญจน์ และคณะ. (2564). การจัดการเรียนการสอนในยุค New Normal Covid-19 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ On Site. *วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 32.

อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเอส.

ไอยรา เลาะหมื่น และ ขนิษฐา สาลีหมัด. (2565). การพัฒนาองค์ประกอบภาวะผู้นำวิชาการและแบบประเมิน สำหรับครู โรงเรียนในสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 7(11), 430-450.

Dan Shewan. (2022, February 25). *How to Do a SWOT Analysis*. Wordstream.

<https://www.wordstream.com/blog/ws/2017/12/20/swot-analysis>

Good., C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: MC Graw-Hill. Publishers.

Skye Schooley. (2022, August 06). *SWOT Analysis: How To With Table and Example*.

Businessnewsdaily. <https://www.businessnewsdaily.com/4245-swot-analysis.html>

WILL KENTON. (2023, October 30). *SWOT Analysis : How To With Table and Example*.

Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/s/swot.asp>

